

N:o 43.

Af herr **H. Eriksson** *i Elgered, om ändrad lydelse af § 22 i förordningen angående villkoren för försäljning af bränvin m. m. den 29 Maj 1885.*

Genom den 22 § i kongl. förordningen af den 29 maj 1885 angående fördelningen af de afgifter, som inflyta för rättigheterna till minut-handel med eller utskänkning af bränvin, äfvensom den nettovinst å rörelsen, som sådant bolag skall afstå, är förordnad, att Stockholms stad får, då försäljningen är öfverlåten åt bolag, uppbära åtta tiondedelar af försäljningsafgiften, men i annat fall sju tiondedelar; att stad, som ej deltagar i landsting, får, när försäljningen är öfverlåten åt bolag, uppbära sju tiondedelar af afgiften, men i annat fall sex tiondedelar; att stad, som deltagar i landsting, får, så vidt försäljningen är öfverlåten åt bolag, uppbära fem tiondedelar af afgiften, men i annat fall fyra tiondedelar; men att hela afgiften deremot skall, då försäljningen eger rum inom en kommun å landsbygden, insättas i vederbörande landskontor.

Att här kunna genom officiella uppgifter bevisa vidden af alla de ekonomiska förluster, som landsbygden genom dessa bestämmelser i nämnda § fått vidkännas, är omöjligt; men så mycket är dock konstateradt, enligt »Finansdepartementets kontroll och justeringsbyrås berättelse för tillverkningsåret 1887—1888», att under nämnda tillverkningsår, då hela försäljningsafgifternas belopp var 6,407,668 kronor, hade stadskommunerna i inkomst deraf 3,693,024 kronor, medan landstingen deraf fingo uppbära

747,937 kronor, hushållningssällskapen 497,702 kronor, landskommunerna 144,084 kronor och statskontoret 1,237,481 kronor, eller sammanlagdt för landsting, hushållningssällskap och landskommunerna varder det 1,389,723 kronor. Då alltså våra 2,381 landskommuner med en sammanlagd folkmängd af 3,891,000 hade under nämnda försäljningsår *endast 144,084 kronor*, hade deremot våra 91 städer med ett invånareantal af 825,000 icke mindre än *3,693,024 kronor* i inkomst deraf. Häraf framgår, att, medan landsbygdens mer än fyra gånger större folkmängd måste besitta en ojemförligt större konsumtionsförmåga och sålunda måste förbruka och omsätta mer af äfven denna vara än städernas invånare, det är deremot städerna, som genom dessa bestämmelser få skörda den hufvudsakliga vinsten af denna mindre ädla näringsgren, som visserligen inbringar oerhörda summor både i stadskommunernas kassar och åt dess yrkesbedrifvare, men som på samma gång förorsakar det största armod bland en stor del af landtbefolkningen.

Med dessa fakta för ögonen är det alltså uppenbart, att bestämmelserna i nämnda § tillförsäkra våra städer — isynnerhet de större med mer än 25,000 invånare — ett verkligt monopol på och för bränvinsförsäljningen, ett monopol, som lika mycket skadar landsbygden, som det skyddar städernas ekonomiska intresse. Men det, att dessa bestämmelser äro orättvisa, bevisar, att denna § behöfver förändras derhän, att ifrågavarande afgifter varda rättvisare fördelade emellan land och stad. Visserligen afslog bevillningsutskottet under sistlidne riksdag en motion i sådant syfte, men utskottet ansåg emellertid »önskvärdt, att en rättvisare fördelning af bränvinsförsäljningsmedlen än den nu varande kommer till stånd», ehuru »någon på officiella uppgifter grundad erfarenhet ännu ej kunnat vinnas angående de belopp, som under de senaste åren tillfallit städerna och landsbygdskommunerna af nämnda medel», hvilket således skulle bevisa, att ifrågavarande motion var för tidigt väckt; men utskottet erkände i allt fall värdet af motionens syfte. Det är emellertid uppenbart för alla, som vilja taga skäl, att der orättvisor äro så i ögonen fallande, som hvad här är fallet, bör man icke dröja med reformens genomförande.

Hvad för öfrigt angår den moraliska och sedliga synpunkten afsaken, är det uppenbart, att en reform, som afser att förminska städernas *inkomster*, skulle äfven medföra motsvarande förminskade *intressen*: för att bifalla sökta rättigheter till bränvinshandel, hvilket åter skulle på en del ställen medföra *större olägenheter för erhållande af spirituösa drycker* än hvad nu är fallet; och då det är ett obestriddigt faktum, att begagnandet af dessa drycker i många fall härleder sig från yttre frestelser, föranledda af de ofta i ögonen

fallande tillbuden att dricka, hvilka ej sällan osökt framträda, så följer uppenbarligen häraf att konsumtionen af spirituösa drycker skulle blifva mindre; hvadan alltså denna förändring skulle befördra nykterhet och sedlighet bland vårt folk.

Då alltså det billiga och rättvisa i denna reform är erkänt och då det är obestridligt, att densamma är af största behovet påkallad samt då ingen ovisshet kan råda med afseende på verkningarne af densamma i sedligt hänseende, vågar jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen ville besluta en sådan förändring af § 22 i »Kongl. Maj:ts nådiga förordning, angående villkoren för försäljning af bränvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker, den 29 maj 1885», att densamma får följande förändrade lydelse:

§ 22. 1. De afgifter, som enligt o. s. v. (lika).

för Stockholms stad:

sex tiondedelar tillfalla staden, så vida bränvinshandeln är öfverläten åt bolag; i annat fall erhåller staden fem tiondedelar;

återstoden insättes i statskontoret;

för annan stad, som ej deltagar i landsting:

a) då bränvinshandeln i staden är öfverläten åt bolag: fem tiondedelar tillfalla staden; en tiondedel tillfaller länets hushållningssällskap; fyra tiondedelar insätts i statskontoret;

b) då bränvinshandeln i staden ej är öfverläten åt bolag: fyra tiondedelar tillfalla staden; en tiondedel tillfaller länets hushållningssällskap; fem tiondedelar insätts i statskontoret;

för stad, som deltagar i landsting:

a) då bränvinshandeln i staden är öfverläten åt bolag: tre tiondedelar tillfalla staden; två tiondedelar tillfalla länets landsting; en tiondedel tillfaller länets hushållningssällskap; fyra tiondedelar insätts i statskontoret;

b) då bränvinshandeln i staden ej är öfverlåten åt bolag:

två tiondedelar tillfalla staden;

två tiondedelar tillfalla länets landsting;

en tiondedel tillfaller länets hushållningssällskap;

fem tiondedelar insättas i statskontoret;

öfriga delar af § lika.

Om remiss till bevillningsutskottet anhålles.

Stockholm den 24 januari 1890.

Halvar Eriksson

i Elgered.

N:o 44.

Af herr J. Andersson i Baggböle, om inrättande af ett riksbankens afdelningskontor i Umeå.

Från allmänhetens sida gör sig allt mera den åsigten gällande, att, i den mån riksbankens ställning det medgifver — och denna konsolideras icke obetydligt för hvarje år — riksbanken bör ensam öfvertaga sedelutgifningen i riket. Men då ett af de oundgängliga medlen för detta syftelmåls ernående äro, att riksbanken är representerad genom afdelningskontor å de förnämsta platserna i riket, hvilka gemenligen äro länsresidensen, följer ock häraf, att till de bankafdelningskontor, som på de senare åren inrättats, böra så småningom läggas nya å rikets öfriga mera betydande platser.